

Prima: Sokrat, sin Sofroniska
Agora, Atena

Šalje: Lucija Glavić
Luka 4
20223 Šipanska Luka
1. travnja 2026.

Dragi prijatelju Sokrate,

neki bi rekli da je prijatelj ona osoba koja korača istim putem i dijeli naše životne izbore. To je neistina. U životu susrećemo različite ljude, a rijetki nas prate cijeli život obogaćujući našu potragu za istinom. Zato pišem upravo tebi, tihi sugovorniče.

Danas svi samo kimaju glavom, jedino me ti još uvijek tjeraš da stanem i zapitam se ima li ta tema uopće smisla u svijetu u kojemu je propitivanje zaboravljeno. Danas više nitko ne piše pisma. Misli su nam postale kratke, brze i površne, a ja sam odlučila ovim pismom usporiti vrijeme. Želim da moja misao upućena tebi ima težinu i trajnost.

Više nemamo glasnike, skoroteče, tek mobitele — staklene pločice, kreštave džepne proročice koje prodornim zvukom remete moju usredotočenost, od njih možeš doznati što god te zanima, skoro sve. Vjerujem da bi se Ksantipi svidjelo. Umjesto ulične vike na ekranu bi te dočekali desetci propuštenih poziva. Ne bi te spasili ni ironija ni „ne ometaj”. Mobitel ima obitelj, rođake i prijatelje – digitalne medije. Problem nastaje kada zaluta informacija koja ne može proći ni kroz jedno od tvojih sita.

Sjeti se svojega starog zanata. Klesao si kamen umjesto nesretnih duša koje su te sasvim slučajno srele na trgu. Sramota je u tome što si iz kamena izvlačio ljepotu i vječnost, a mi iz mobitela — prolazne gluposti. Odbijao si pisati vjerujući da zapisivanje umrtvljuje misao. Sada si osuđen na čitanje. Smiješno, zar ne? Da nije bilo tvojih učenika koji su znali držati pero i bili marljiviji od tebe, tvoja bi „živa riječ” odavno nestala, bio bi zaboravljeni starac koji je kvario mladež, a ne moj intelektualni uzor. I ovo nije uvreda! Dok slažem ove retke, prkoseći svijetu koji više ne piše, istodobno prkosim i tebi. Sjediti i mučiti se s tintom? Ma, ne! Lakše je bilo hodati bosih nogu po Ateni i gnjaviti ljude pitanjima dok im ne dosadiš. Čestitam, Sokrate, uspio si ući u povijest a da nisi napravio pokret perom po papiru – to je istinska vještina!

Ovo je pismo tvoja jedina veza sa stvarnošću 2026. godine. Možda nisi ovdje, ali moj si zatvorenik, prisiljen čitati ove retke bez kojih ne postojiš. Uživaj u ovoj „pošti” iz budućnosti jer bi bez nje... tvoja tišina bila konačna. Moram ti priznati nešto što bi tvojoj živoj riječi dalo za pravo, a mom digitalnom svijetu zadalo bolan udarac. Pljusku. Zašto uopće trošim tintu na tebe, već davnu prašinu? Zato što smo u 21. stoljeću iznašli sve načine da budemo dostupni, a potpuno izgubili vještinu da budemo prisutni. Ne koljemo janjad grčkim bogovima. Prinosisimo nešto dragocjenije. Vlastito vrijeme. Pažnju. Privatnost. Janje je opipljivo, a naša je žrtva suštinska. Sudionici događaja barem su jeli preostalo meso. Mi nemamo koristi.

Reci mi, sveznajuća neznalico, ako je tvoja najveća moć bila spoznaja neznanja, zašto si dopustio da te citiraju ljudi koji misle kako znaju baš sve?

Ako je tvoja moć uistinu bila oslobađanje tuđih umova, zašto si onda dopustio sebi da postaneš moj najdraži intelektualni zatvorenik? Čak ni smrt ti nije spasenje od tuđe tinte...

I najvažnije, moram te pitati nešto što bi te natjeralo da ponovno zatražiš pehar kukute:

ako je tvoja moć bila dijalog, neprestano maltretiranje ljudi pitanjima dok ne priznaju da ništa ne znaju – što si ti zapravo bez toga? Što ostaje od tebe u mojoj tišini, gdje nemaš koga prekinuti, gdje nemaš voljenog trga na kojem bi glumio skromnost? Bez tuđih ušiju da te slušaju i umova koje bi porađao, tek si prazna ljuštura obada koji je nekoć ubadao konja. Jesi li doista mudrac ili bivši najuspješniji antički influencer koji je preživio isključivo zato što sam usamljena?

Danas te više nitko ne bi osudio za kvarenje mladeži, nego za jeftin *outfit*.

Jednostavno bi te ignorirali ili blokirali na društvenim mrežama.

Barem si nestao u krugu vjernih prijatelja ispijanjem kukute. Tvoj je prelazak bio stvaran. Kako istinski doprijeti do čovjeka koji ne želi odgovarati? Ljudska povezanost...važna je kako se ne bismo otuđili.

Digitalni svijet ne može osjećati. Može se praviti ludim, ulizivati i ispričavati se. Ali ništa ne može zamijeniti razgovor, radost života. Netko ti može slati pregršt emojija kada zapravo vene iznutra. Pogledaš, lajkaš — traje 3 sekunde. Kada gledaš osobu u oči, znaš je li ozbiljna, šali li se, je li sretna, tužna ili ljutita. Možeš imati tisuće pratitelja. Opet ćeš biti usamljen...

Reći ću u ime svoje generacije i digitalnog svijeta: priznajem ti da imaš pravo.

Znam da ništa ne znam.

Ostani mi stvaran

tvoja Lucija Glavić

P. S. Ako u Hadu sretnoš janjca kojeg su žrtvovali, reci mu da je cijena skočila na manje povoljnih 85 eura. Ne jedu u velikom društvu, najvažnije su objavljene slike pod #blessed ili #AestheticSacrifice.

Interakcija je zamijenila odnose.